

Emmen ✦ Klazienaveen ✦ Borger ✦ Oosterhesselen

Zorg in Beeld

Schoolondersteuningsprofiel

Esdal College locatie Klazienaveen

september 2017

Inhoudsopgave

1. Schoolgegevens	3
2. Inleiding	4
3. Korte beschrijving van de school.....	5
4. Onderwijsaanbod van de school	6
4.1 Missie en visie.....	6
4.2 Uitgangspunten	6
4.3 Onderwijsaanbod	6
4.4 Pedagogisch klimaat	7
5. Ondersteuning.....	8
5.1 Visie op ondersteuning en Passend Onderwijs	8
5.2 Ondersteuningsstructuur	9
6. Basisondersteuning	12
6.1 Vier vormen van basisondersteuning.....	12
6.2 Planmatig werken.....	14
6.3 Volgen van de leerlingen	15
6.4 Preventieve en licht curatieve interventies.....	16
7. Extra ondersteuning	17
7.1 Leerweg Ondersteunend Onderwijs.....	17
7.2 Leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte.....	18
8. Externe samenwerking	20
9. Expertise	21

1. Schoolgegevens

Naam school	: Esdal College locatie Klazienaveen
BRIN-nr	: 20LA02
Samenwerkingsverband	: Samenwerkingsverband VO Zuid-Oost Drenthe
Locatiedirecteur	: Gerrie Benes
Adres	: Van Echtenstraat 22 7891 LM Klazienaveen
Telefoon	: 088-0009660
E-mail	: klazienaveen@esdalcollege.eu

2. Inleiding

De ontwikkeling van passend onderwijs en de invoering van de zorgplicht vraagt van scholen dat ze zich helder en transparant positioneren en aangeven welke ondersteuning zij kunnen bieden aan leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. Maar ook waar zij hun grenzen trekken en op welk moment ze (door)verwijzen naar andere onderwijsvormen. In de wetgeving Passend Onderwijs staat de verplichting dat elke school een schoolondersteuningsprofiel moet opstellen.

“Een schoolondersteuningsprofiel is een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.”

Het Esdal College Klazienaveen heeft ervoor gekozen om in dit schoolondersteuningsprofiel niet alleen de extra ondersteuning weer te geven, maar ook de basisondersteuning. De verwachting is dat op korte termijn het overeengekomen niveau van basisondersteuning in het samenwerkingsverband zal worden vastgesteld.

3. Korte beschrijving van de school

De locatie Klazienaveen van het Esdal College is in het voortgezet onderwijs met bijna 500 leerlingen een middelgrote school en ligt in Zuidoost Drenthe, dicht tegen de Duitse grens. Een regio die op sociaal- economisch gebied, afgezet tegen andere regio's in Nederland, als zwak wordt bestempeld. Dit is terug te zien in het hoge werkloosheidscijfer en het lage opleidingsniveau van veel mensen. Hieruit komen vervolgens weer de nodige sociale problemen voort. Deze situatie heeft in ieder geval tot gevolg dat we veel leerlingen bij ons op school krijgen die op één of meerdere terreinen (extra) ondersteuning nodig hebben.

Veel leerlingen komen uit gezinnen, waarvan we kunnen stellen dat de situatie niet altijd even rooskleurig is. Dit maakt onze taak als onderwijsorganisatie des te belangrijker. Goed onderwijs geeft leerlingen een kans op een toekomst met meer perspectief. Des te meer een uitdaging voor ons om ervoor te zorgen dat we ons onderwijs zo organiseren dat we het beste uit iedere leerling halen.

De school heeft binnen de regio een duidelijke functie. Zeker als het gaat om het onderwijsaanbod voor leerlingen die kiezen voor een opleiding op het voorbereidend middelbaar beroeps onderwijs. Daarnaast kunnen ook leerlingen met een havo advies in de eerste twee leerjaren bij ons terecht.

4. Onderwijsaanbod van de school

4.1 Missie en visie

Missie

Het Esdal College:

- ondersteunt de leerlingen bij de ontwikkeling van al hun talenten. Samen met onze leerlingen werken wij op een uitdagende wijze aan het realiseren van hun talenten: intellectueel, artistiek, fysiek en sociaal-maatschappelijk;
- wil het hoogst haalbare uit de leerlingen halen, waarbij wij alle leerlingen extra uitdagingen bieden en zwakke leerlingen een vangnet van begeleiding;
- eist van zowel leerlingen als personeel prestaties op niveau;
- richt zich op een persoonlijke ontplooiing van de leerling in de context van het dragen van sociaal-maatschappelijke (mede)verantwoordelijkheid.

Visie

Het Esdal College wil dat de leerling:

- activerende werkvormen aangeboden krijgt. Daartoe wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de ervaringen van de leerling zelf;
- leert door het ontwikkelen van kennis, inzicht, praktische en sociale vaardigheden;
- zich bewust wordt van zijn eigen leerstijl en taakaanpak;
- leert samenwerken met anderen in gevarieerde groepsgroottes, waarbij wij schakelen tussen klassikaal onderwijs en onderwijs op maat;
- gebruik maakt van moderne onderwijsprogramma's en media.;
- meer leert dan alleen voor het behalen van het diploma noodzakelijk is.

4.2 Uitgangspunten

Het Esdal College is een school:

- met een gevarieerd onderwijsaanbod;
- met een uitstekende kwaliteit;
- met een duidelijke structuur en respect voor elkaar;
- met een helder lesplan;
- die kleinschalig is met aandacht voor de leerling als uniek persoon en zijn verantwoordelijkheid naar anderen, met korte lijnen naar de ouder(s)/verzorger(s);
- die een goed beeld heeft van de kwaliteiten en talenten van een leerling
- met goede begeleiding bij het leren en bij de sociaal- emotionele ontwikkeling;
- met veel buitenschoolse activiteiten.

4.3 Onderwijsaanbod

De school heeft het onderwijsaanbod onderverdeeld in:

- een Juniorcollege (klas 1 basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte leerweg en een theoretisch stroom Kaderberoepsgerichte leerweg / Mavo en Mavo / Havo.
- Een praktische onderwijsroute (klas 2, 3 en 4 basisberoepsgericht en kaderberoepsgerichte leerweg)
- Een theoretische onderwijsroute (klas 2, 3 en 4 Mavo)

4.4 Pedagogisch klimaat

De school hecht veel waarde aan een goed pedagogisch klimaat, omdat dit de grondslag is van onze werkwijze en bepalend is voor de wijze waarop leerlingen, medewerkers en ouder(s)/verzorger(s) met elkaar omgaan. In een basisdocument, samengesteld door leerlingen, ouders en medewerkers, zijn de afspraken vastgelegd die er voor moeten zorgen dat het pedagogisch klimaat bewaakt wordt.

In onze visie kan een kind pas tot leren komen als er wordt voldaan aan drie basisbehoeften. Een kind moet het gevoel hebben van:

- **Ik kan iets** : ontdekken dat ze de taken die ze moeten doen aankunnen en dat ze steeds meer aankunnen.
- **Ik ben iemand** : weten dat ze (in ieder geval voor een deel) hun leergedrag zelf kunnen sturen.
- **Ik hoor erbij** : weten dat ze geaccepteerd worden, dat ze erbij horen en dat ze zich veilig voelen.

Deze drie basisbehoeften samen bepalen in sterke mate het pedagogisch klimaat dat ten grondslag ligt aan het onderwijs en de ondersteuning van leerlingen op onze locatie. Daarnaast zijn de kwaliteitsaspecten van het waarderingkader van de inspectie richtinggevend voor de invulling van het pedagogisch klimaat.

5. Ondersteuning

5.1 Visie op ondersteuning en Passend Onderwijs

De ondersteuning van leerlingen op onze locatie heeft tot voornaamste doel om de leerlingen, met verschillende cognitieve mogelijkheden en specifieke kwaliteiten, talenten en ondersteuningsbehoeften zodanig te begeleiden dat ze daadwerkelijk tot leren kunnen komen. Vanuit deze situatie kan iedere leerling een zo hoog mogelijk onderwijsrendement behalen.

Hierboven, in onderdeel 4.5 “Pedagogisch klimaat”, zijn de drie basisbehoeften genoemd die wezenlijk zijn voor de manier waarop wij ons onderwijs willen vormgeven. Docenten worden gestimuleerd om hun gedrag af te stemmen op deze basisbehoeften. Dit geldt voor het didactisch handelen, het organisatorisch handelen en het pedagogisch optreden. Verder verwachten we van onze docenten dat ze structureel aandacht besteden aan de motivatie, het welbevinden en het zelfconcept van de leerlingen, zodat ze uiteindelijk tot een zo hoog mogelijk onderwijsrendement kunnen komen.

De ondersteuning van leerlingen op onze locatie staat niet op zichzelf, maar is geïntegreerd in het pedagogische klimaat en het onderwijsproces. Op het moment dat het leerproces stagneert door remmende factoren in het kind zelf of in de omgeving van het kind, dan wordt een beroep gedaan op de ondersteuningsmogelijkheden.

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de ondersteuning ligt in eerste instantie bij de vakdocenten, mentoren (c.q. de teams) en teamleiders. Dit staat in hun taakomschrijving beschreven. Zij kunnen daarbij ondersteund worden door de expertise van de medewerkers van de trajectgroep. De trajectgroep betreft een clustering van zorg en zorgmedewerkers, waardoor zorgleerlingen gedurende de hele week meer specifieke begeleiding op maat kunnen ontvangen in een apart lokaal. In de trajectgroep werken de preventief ambulante begeleider, de leerlingbegeleider en een onderwijsassistent.

Passend Onderwijs: er zijn grenzen aan de ondersteuning die wij kunnen bieden

Op de locatie hebben we al vele tientallen jaren veel ervaring opgedaan met leerlingen die ondersteuning nodig hebben bij het leerproces en/of op sociaal-emotioneel terrein. Dit heeft veel te maken met de regio waaruit de school haar leerlingen betreft. De school onderschrijft de uitgangspunten van Passend Onderwijs, waarbij vooral gekeken wordt naar de mogelijkheden van de leerling(en) en naar wat nodig is om het onderwijs te geven dat daarbij past.

Er is echter in onze optiek een keerzijde aan Passend Onderwijs. Daar waar in het onderwijs door de overheid steeds meer het accent wordt gelegd op opbrengsten, kan een spanningsveld ontstaan met de uitgangspunten van Passend Onderwijs. Op de locatie hebben we dat de afgelopen jaren aan den lijve ervaren. Daar waar we een school willen zijn die zich sterk maakt voor kansen voor leerlingen, hebben we gemerkt dat daardoor de kans op lagere opbrengsten, met alle gevolgen van dien, sterk toeneemt. Daardoor heeft onze locatie nadrukkelijk keuzes gemaakt als het gaat om het aanname-, plaatsings- en bevorderingsbeleid.

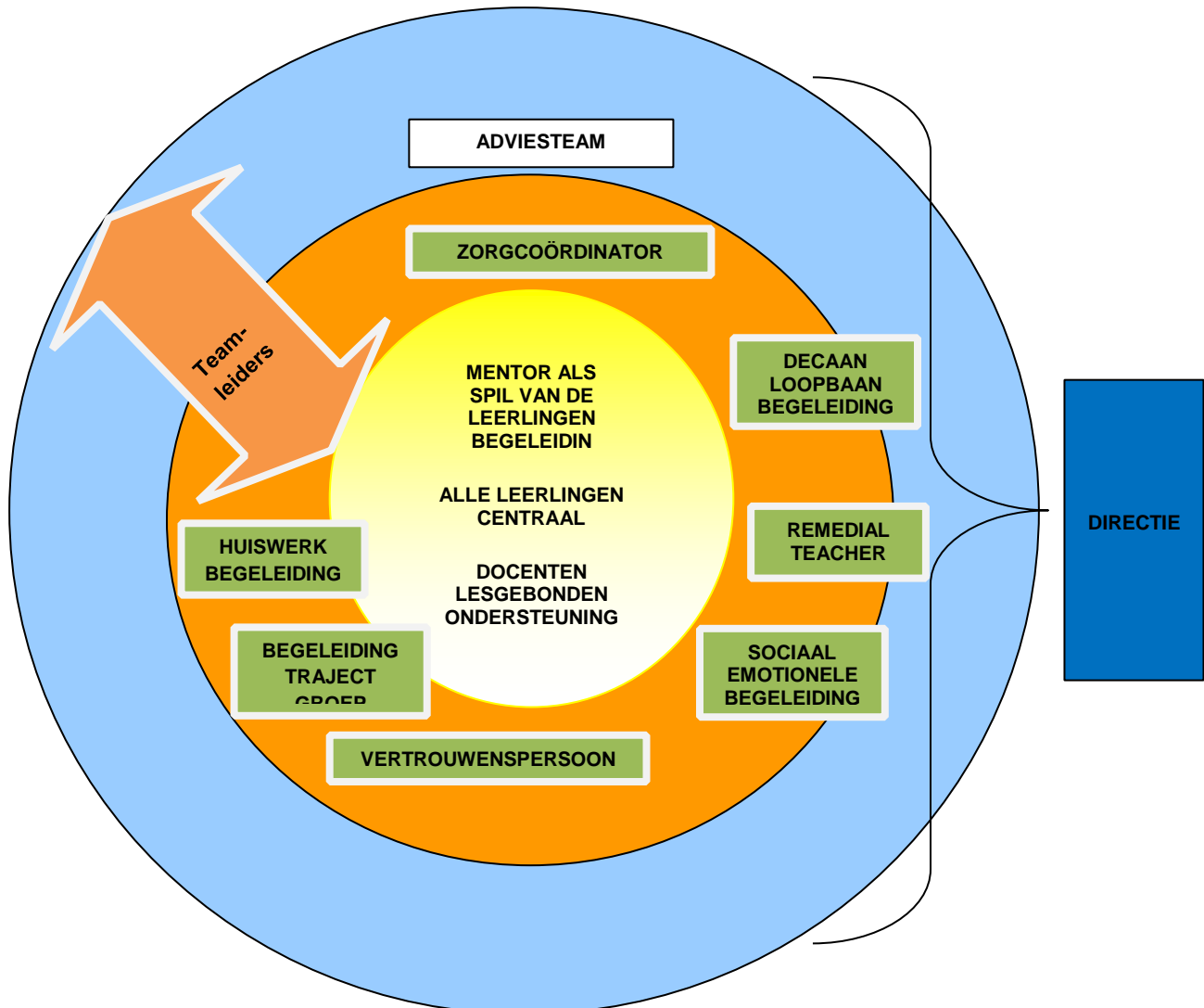
In de toelatingsprocedure van het Esdal College is een bijlage opgenomen over het toelaten van leerlingen met een specifieke ondersteuningsvraag. Wij hanteren de hierin opgenomen procedure bij de aanmelding van deze leerlingen.

5.2 Ondersteuningsstructuur

Onze ondersteuningsstructuur is gebaseerd op het model voor geïntegreerde leerlingondersteuning.

MODEL VOOR GEÏNTEGREERDE LEERLINGONDERSTEUNING

Uitwerking van het model

Cirkel 1

In cirkel 1 vinden we de medewerkers die een rol spelen in de basisondersteuning. In principe hebben alle collega's een taak in deze ondersteuning. Uitgangspunten zijn:

a. de leerling staat centraal in de ondersteuning

De leerling staat centraal en alle ondersteuningsactiviteiten zijn erop gericht dat alle leerlingen, individueel en in groepsverband, optimaal kunnen profiteren van het aanbod van de school.

b. de mentor vervult een spilfunctie

Binnen de ondersteuning vervult de mentor een spilfunctie. De mentor staat, als we kijken naar de relatie, het dichtst bij de leerlingen. Ook de contacten met de ouder(s)/verzorger(s) lopen in de eerste plaats via de mentor. Daarbij wordt de mentor gesteund door de vakdocenten, het team waar hij/zij deel van uitmaakt en de trajectgroep.

c. de docenten en het team hebben een taak in de lesgebonden basisondersteuning en ondersteunen de mentor

Alle docenten hebben een taak in de lesgebonden basisondersteuning. Bovendien ondersteunen zij en de overige leden van het team de mentor bij zijn specifieke ondersteuningstaak. Ook ondersteunen de teamleden elkaar bij deze taak.

Cirkel 2

In cirkel 2 vinden we de medewerkers die een rol spelen in de lesoverstijgende ondersteuning. De genoemde functionarissen zijn collega's met een specifieke taak die daar een scholing voor gevolgd hebben. Doordat ze aan school verbonden zijn, staan ze dichtbij de leerlingen.

Cirkel 3

Daar waar nodig wordt gebruik gemaakt van externe deskundigen. Een aantal van hen is op vaste tijden op de locatie aanwezig. Zij worden ingezet in situaties waarin het reguliere ondersteuningsaanbod van de school niet voldoende toereikend is, omdat er specifieke expertise wordt gevraagd. Een aantal van deze deskundigen heeft zitting in het adviesteam.

Ondersteuning vanuit het Adviesteam

Op onze school functioneert een adviesteam. Hierin hebben vast zitting:

- de school maatschappelijk werker;
- de schoolarts;
- de leerplichtambtenaar;
- de wijkagent;
- de drie teamleiders
- de zorgcoördinator

Daarnaast zijn vertegenwoordigers van andere externe instanties als jeugdzorg, orthopedagoog, GGZ en Accare op afroep beschikbaar. Daarbij moeten we wel rekening houden met de afspraken die door verschillende instanties gemaakt zijn en zijn vastgelegd in het Convenant van Adviesteams.

Het adviesteam komt maandelijks bij elkaar. In dit overleg worden leerlingen besproken die naast of in plaats van de ondersteuning die de school biedt extra ondersteuning nodig hebben van:

- de preventieve ambulante begeleidster;
- de schoolmaatschappelijk werker;
- de schoolarts;
- externe instanties als jeugdzorg, Accare of GGZ;
- de trajectgroep.

Ook worden leerlingen besproken die niet voldoen aan de wet op de leerplicht. Hier komt de leerplichtambtenaar in beeld. De wijkagent heeft een verbindende functie naar het dorp en de verdere omgeving van de school en kan eventueel inspelen op informatie die vanuit andere invalshoeken belangrijk zijn voor het functioneren van de leerling.

6. Basisondersteuning

6.1 Vier vormen van basisondersteuning

Onder basisondersteuning verstaan wij het ondernemen van activiteiten en het scheppen van voorwaarden, die erop gericht zijn dat **alle** leerlingen, individueel en/of in groepsverband, optimaal kunnen profiteren van het aanbod van de school.

We onderscheiden vier vormen van basisondersteuning:

1. de lesgebonden ondersteuning: alles wat de docent in de klas doet;
2. de lesoverstijgende ondersteuning: alle activiteiten die ondernomen worden om de lesgebonden ondersteuningsactiviteiten aan te vullen. Het gaat daarbij om alles wat de docent noodgedwongen moet laten liggen;
3. de kernvakken gerelateerde ondersteuning: structureel aandacht voor extra ondersteuning op taal, woordenschat en rekenen, omdat deze van grote invloed zijn op het leren en het uiteindelijke schoolsucces;
4. de risicoleerling.

ad 1: Lesgebonden ondersteuning: alles wat de leraar in zijn les doet, zoals:

- het overdragen van vakkennis en vaardigheden;
- het aanbrenge van studiemethoden;
- gedifferentieerd lesgeven, op basis van meervoudige intelligentie, activerende didactiek of Performance Types, zodat iedere leerling de ondersteuning krijgt om optimaal te leren en zich te ontwikkelen;
- hulp aan achterblijvende leerlingen;
- hulp aan vooruitlopende leerlingen;
- zorg voor het welbevinden van iedere leerling;
- zorg voor het pedagogische klimaat in de klas, onder meer op basis van de gegevens die bekend zijn vanuit het leerlingdossier;
- persoonlijke belangstelling;
- aandacht voor persoonlijke ontwikkeling van de leerling;
- aandacht voor de keuzeprocessen van de leerling voor zover betreffende het vak van de docent.

ad 2: Lesoverstijgende ondersteuning: alle activiteiten die ondernomen worden om de lesgebonden ondersteuning aan te vullen. Het gaat daarbij om:

- specifieke studiebegeleiding;
- huiswerkbegeleiding;
- sociaal emotionele begeleiding: faalangstreductietraining en sociale vaardigheidstraining;
- loopbaanbegeleiding en keuzes voor vervolgoopleidingen;
- remedial teaching op het gebied van: dyslexie, dyscalculie en motoriek.

ad 3: Kernvakkengerelateerde ondersteuning:

Hiermee bedoelen we ondersteuning voor alle leerlingen gericht op de kernvakken rekenen/wiskunde, taal en Engels. De ondersteuning vindt plaats in klassenverband en is afgestemd op het uitgangsniveau van de klas.

Uit het toelatingsonderzoek, waaraan alle leerlingen meedoen, blijkt dat bij vrijwel alle bij ons op school aangemelde leerlingen het leren wordt belemmerd door problemen op cognitief gebied. Daarom besteden we bij alle klassen structureel aandacht aan: begrijpend lezen, woordenschattraining en rekenen.

ad 4: De Risicoleerling: specifieke ondersteuning van risicoleerlingen.

In deze context bedoelen we met een risicoleerling een leerling die in klas 1 tot en met 3, voor het desbetreffende niveau, niet voldoet aan de overgangsnormen en in klas 4 niet voldoet aan de eisen die worden gesteld om het diploma te halen. Voor iedere risicoleerling hebben we een traject. De leerling is in principe verplicht om dit traject te volgen. Indien de ouders dit niet nodig vinden, ondertekenen ze hiervoor een brief, waarop ze aangeven dat ze afzien van de extra ondersteuning die de school wil bieden. Als een leerling in een traject zit, kan de leerling uit dit traject komen als de resultaten hier aanleiding toe geven. In principe probeert de school de trajecten zo te organiseren dat deze altijd onder begeleiding van een medewerker van de school plaatsvinden.

Het doel is om een structurele aanpak te realiseren voor de risicoleerlingen (potentiële zittenblijvers en zakkers) en zodoende de kansen op een hoger leerrendement verhogen.

Kernpunten in de begeleiding zijn:

- aandacht voor de leerling
- planmatig werken
- kwalitatief goede lessen
- ondersteunend zijn
- aandacht voor opbrengsten
- driehoek: leerling - ouder(s)/verzorger(s) - school
- vasthouden en monitoren
- leren betekenisvol maken
- communiceren met betrokkenen

6.2 Planmatig werken

In 2015 hebben we ons ondersteuningsplan herschreven en aangepast aan de wijze waarop wij onze leerlingen, waar dat nodig is, willen ondersteunen. Door middel van dit vernieuwde ondersteuningsplan willen we in de komende jaren toewerken naar:

1. versterken van de organisatie van de ondersteuning van leerlingen;
2. sturen op kwaliteit van de ondersteuning;
3. ondersteuning van mentoren, vakdocenten en specialisten.

ad 1: versterken van de organisatie van de ondersteuning van leerlingen

Dit punt omvat de structuur van de ondersteuning en de communicatielijnen die nodig zijn voor continuïteit in de begeleiding van leerlingen. Voor het goed functioneren van de leerlingondersteuning is het nodig dat:

- de structuur rond de leerlingondersteuning voor iedereen binnen en buiten de school helder is, beschreven is, wordt nageleefd en wordt gecommuniceerd;
- taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van alle betrokkenen helder zijn omschreven en resultaten worden beschreven en gecommuniceerd;
- de mentor en vakdocent voldoende competenties hebben om de taken die zij hebben op het terrein van de primaire leerlingondersteuning uit te voeren en indien nodig hierin geschoold worden;
- er aandacht is voor de instroom van leerlingen en preventieve ondersteuning;
- er aandacht is voor het pedagogisch klimaat van onze locatie;
- er aandacht is voor de overlegstructuren om leerlingen te bespreken en door te verwijzen voor specialistische hulp (binnen of buiten de school);
- er afstemming is tussen de taken van de mentor en vakdocent en de specialisten in de school waaronder de zorgcoördinator.
- de begeleiding vanuit de Trajectgroep meer vorm en inhoud krijgt. De Trajectgroep neemt een prominente plaats in binnen de school en binnen de begeleiding rondom een leerling.

ad 2. sturen op kwaliteit van de ondersteuning

Dit is de uitwerking van de visie op de ondersteuning van leerlingen en heeft te maken met het versterken van de kwaliteit van de leerlingondersteuning. Het is belangrijk dat ook deze ondersteuning onderdeel uitmaakt van het kwaliteitssysteem in de school. Hierin is een terugkerende cyclus leidraad voor het bespreken en begeleiden van leerlingen, uit te voeren door zowel vakdocenten als mentoren. De cyclus betreft de systematische aanpak van observatie, diagnose, aanpak tot aan de evaluatie van ondersteuning aan leerlingen, waarbij de evaluatie direct weer het begin vormt voor verdere observatie, diagnose en aanpak van de leerling. Om deze kwaliteit te waarborgen zullen alle onderwijsgeevenden en specialisten hierin een bijdrage leveren uitgaande van de eigen functie en verantwoordelijkheid.

ad 3. ondersteunen van mentoren/vakdocenten/specialisten

In dit punt wordt bekeken in hoeverre onderwijsgeevenden en specialisten worden ondersteund bij hun nieuwe taken. Dit kan door:

- een strategisch ingericht personeelsbeleid gericht op ontwikkeling van medewerkers;
- het voeren van functioneringsgesprekken en/of resultaat- en ontwikkelingsgesprekken;
- training, scholing, werkbegeleiding, inter- en supervisie, collegiale coaching;
- het aanstellen van zorgcoördinatoren die als taak hebben ervoor te zorgen dat elke leerling die hulp krijgt waar hij/ zij recht op heeft;

- werken aan klassenmanagement individueel en in profteams;
- methodieken om met de veranderende leerling en de eisen voor begeleiding om te gaan.

In het kader van kwaliteitszorg werkt het gehele Esdal College met een cyclische kwaliteitsagenda. Met dit plan wil de school handhaving en verbetering van de kwaliteit bewaren. De kwaliteitsagenda is planmatig uitgewerkt volgens de PDCA-cyclus.

6.3 Volgen van de leerlingen

De ontwikkeling van de leerlingen wordt op onze locatie nauwlettend gevolgd. Dit geldt zowel voor de leerresultaten als voor de sociaal emotionele ontwikkeling. Na aanmelding hebben we een goede “warme overdracht” met de afleverende basisscholen. Daarnaast zijn er in het schooljaar voor alle leerjaren drie geplande signaleringsvergaderingen, waarin iedere leerling besproken wordt v.w.b. resultaten en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast volgen de mentoren, de teamleiders en de zorgcoördinator nauwgezet de voortgang van de leerlingen.

Bij het volgen van de (leer)ontwikkelingen van de leerlingen wordt gebruik gemaakt van diverse instrumenten/methoden. Hieronder een beknopt overzicht.

Inhoud/systeem	Gegevens
Cognitief en/of praktisch functioneren	<ul style="list-style-type: none"> – methodegebonden toetsen – signaleringsvergaderingen – vragenlijst signalering dyslexie – toetsing praktische vaardigheden – RTTI – MRT
Sociaal-Emotioneel functioneren	<ul style="list-style-type: none"> – vragenlijsten sociaal emotionele ontwikkeling – sociale vaardigheidstraining – faalangstreductietraining – Signaleringsvergaderingen
Magister	<ul style="list-style-type: none"> – Digitaal leerlingvolgsysteem

Wanneer de resultaten of de uitslagen van toetsen en vragenlijsten daar aanleiding toe geven, komen de leerlingen in de onderbouw in aanmerking voor remedial teaching. Dit kan zijn voor: taal, lezen, rekenen, dyslexie, dyscalculie, dysorthografie, motoriek, faalangstreductietraining en sociale vaardigheidstraining. In de bovenbouw werken we naar het eindexamen toe en kunnen achterblijvende of tegenvallende resultaten aanleiding zijn tot het opstarten van een 6 wekelijks begeleidingstraject. Indien noodzakelijk kunnen we hier ook sociaal-emotionele ondersteuning aanbieden.

6.4 Preventieve en licht curatieve interventies

Hieronder verstaan wij de ondersteuning die aan leerlingen wordt gegeven waarbij het leerproces (ook) wordt belemmerd door zaken die te maken hebben met de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Op onze school kunnen de volgende preventieve en licht curatieve interventies worden ingezet:

Interventies	
Coachingsgesprekken	Met iedere leerling door de mentor.
Preventieve Ambulante begeleiding, vertrouwenspersoon, trajectgroep	Het geven van individuele (ambulante) begeleiding bij leerlingen die dreigen uit te vallen doordat het gedrag aanleiding geeft tot extra ondersteuning (bijvoorbeeld inzicht bevorderen in eigen gedrag)
Sociale vaardigheidstraining	Iedere dag door alle medewerkers; individueel door geschoolde medewerkers of in groepsverband door geschoolde medewerkers.
Faalangstreductie-training	Iedere dag door alle medewerkers; individueel door geschoolde medewerkers of in groepsverband door geschoolde medewerkers.
Ondersteunende gesprekken door school maatschappelijk werk	Daar waar leerlingen extra ondersteuning nodig hebben, omdat de situatie zo complex is dat er professionele ondersteuning nodig is.

7. Extra ondersteuning

In het referentiekader passend onderwijs staat dat de extra ondersteuning uit zogenaamde arrangementen bestaat, waarin op vijf dimensies wordt beschreven welke ondersteuning de leerling nodig heeft. Die vijf dimensies zijn:

- aandacht en tijd;
- deskundigheid;
- samenwerking met externe partners;
- extra materialen en hulpmiddelen;
- aanpassingen in het gebouw.

7.1 Leerweg Ondersteunend Onderwijs

Leerlingen die vallen onder de criteria die leiden tot een lwoo - beschikking zijn goed plaatsbaar bij ons op de locatie. De leerwegondersteuning kan plaatsvinden binnen de lesgebonden en lesoverstijgende ondersteuning.

a. leerwegondersteuning binnen de lesgebonden ondersteuning in kleinere klassen

Veel leerlingen met leerwegondersteuning hebben extra ondersteuning nodig om het onderwijs te kunnen volgen. Dit kan voor een deel van de leerlingen het beste gebeuren in een kleinere setting. Voor een leerling met leerwegondersteuning ontvangen wij per leerling 1,14 lessen extra in het lessenbudget. Dit kunnen we voor deze leerlingen gebruiken om af te wijken van de gemiddelde groepsgrootte in het voortgezet onderwijs. Binnen het Esdal College kiezen we ervoor om de extra middelen in te zetten om de groepen zo klein mogelijk te houden. Dit geldt in de bovenbouw zoveel mogelijk voor de theorielessen.

Het voornaamste doel van deze keuze is dat we in deze kleinere setting, zonder tijd te verliezen, de leerachterstanden krachtig kunnen aanpakken en met nadruk kunnen insteken op het behalen van leerresultaten.

Het onderwijs aan deze groepen gaat uit van de volgende uitgangspunten:

- er naar streven dat er zo weinig mogelijk docenten lesgeven aan een klas met veel lwoo - leerlingen;
- meer individuele ondersteuning bij het leerproces door de vakdocenten;
- een specifieke aanpak t.a.v. begrijpend lezen, technisch lezen, rekenen en spellen;
- meer aandacht voor sociaal-emotionele begeleiding door de mentor en de vakdocenten
- de zaakvakken aardrijkskunde, geschiedenis en economie clusteren tot het leergebied mens en maatschappij;
- waar nodig leerlingen op een eigen leerlijn laten werken;
- waar nodig werken met specifieke lesmaterialen;
- binnen de lessentabel voldoende ruimte vrijmaken voor vakken met een hoog praktijkgehalte;
- veel structuur aanbrengen via het lesrooster: zoveel mogelijk een vast lokaal, afwisseling van theorie en praktijk, geen tussenuren, vaste dagindeling enz.

Waar nodig kunnen deze leerlingen gebruik maken van de hieronder benoemde lesoverstijgende ondersteuning. Hier gaat het dan om specifieke ondersteuningsactiviteiten zoals dyslexie - dyscalculie -, faalangstreductie - of sociale vaardigheidstraining.

b. leerwegondersteuning binnen de lesoverstijgende ondersteuning individueel of in kleine groepen

De leerlingen met leerwegondersteuning die in reguliere groepen zitten, hebben uiteraard ook recht op extra ondersteuning. De faciliteiten zijn niet zomaar toegekend. Ook voor deze leerlingen krijgen we per leerling 1,14 lessen extra in het lessensbudget. De meeste leerlingen krijgen extra ondersteuning aangeboden van één van de remedial teachers. Deze extra ondersteuning is gericht op onderdelen die hebben geleid tot de extra leerwegondersteuning:

- het wegwerken van leerachterstanden op het gebied van begrijpend lezen, technisch lezen, inzichtelijk rekenen en spelling
- dyslexietraining
- dyscalculietraining
- faalangstreductietraining
- sociale vaardigheidstraining
- weerbaarheidstraining
- motorische remedial teaching

Zoals het nu lijkt gaat de leerwegondersteuning binnen ons samenwerkingsverband verdwijnen. Hier is op dit moment nog geen beslissing over genomen.

7.2 Leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte

Met de verdwijning van de leerlinggebonden financiering ontstaat er een nieuwe situatie op onze school. In een eerder gedeelte van dit plan is reeds opgemerkt dat er duidelijk grenzen zijn aan de ondersteuning die wij kunnen bieden. Daarbij geldt dat voor leerlingen met een fysieke beperking, dat we afhankelijk van de zorg en begeleiding die nodig is, een beslissing kunnen nemen of we de desbetreffende leerling die begeleiding kunnen bieden die hij/zij nodig heeft om op onze locatie te kunnen functioneren.

Wij hebben de volgende criteria opgesteld:

- In het kader van Passend Onderwijs hebben we al een zware taak om het onderwijs voor onze leerlingen uit ons voedingsgebied zodanig te organiseren dat we het beste uit iedere leerling kunnen halen. Dit heeft alles te maken met de regio en de milieus waaruit onze leerlingen afkomstig zijn. Hierboven is daar al iets over gezegd. Dit betekent voor ons dat wij geen mogelijkheid hebben om leerlingen met een extra ondersteuningsvraag van buiten ons voedingsgebied op onze school aan te nemen;

Wij hebben niet de mogelijkheden en expertise om:

- meervoudig gehandicapte kinderen te kunnen begeleiden;
- kinderen met ernstige communicatiemoelijkheden te kunnen begeleiden;
- lichamelijk gehandicapte kinderen te kunnen begeleiden;
- zeer moeilijk lerende kinderen te kunnen begeleiden;
- zeer moeilijk opvoedbare kinderen te kunnen begeleiden;
- kinderen met ernstig externaliserende gedrags- en/of psychiatrische stoornissen te kunnen begeleiden;
- medicijnen of andere vormen van medische handelingen, zoals bijv. het toedienen van sondevoeding, uit te delen en toe te dienen. Wij kunnen hier dus ook geen medewerking aan verlenen mede gezien het feit dat er op onze locatie hiervoor geen deskundigheid aanwezig is.
- wij kunnen, mits zij voldoende zelfredzaam zijn, zich zelfstandig door school kunnen bewegen en er voldoende praktische hulpmiddelen zijn waardoor zij het onderwijs in groepsverband kunnen volgen maximaal twee visueel gehandicapte kinderen en maximaal twee slechthorende kinderen opvangen en begeleiden;

- wij kunnen, mits deze stoornis in lichte vorm aanwezig is en zij aantoonbaar voldoende kunnen functioneren in een groep met de grootte van een klas voor voortgezet onderwijs maximaal vijf kinderen met gedrags- en/of psychiatrische stoornissen opvangen;
- wij kunnen in een klas maximaal één leerling uit de hierboven genoemde groepen begeleiden.

Onderwijsontwikkelingsperspectief:

Voor de leerlingen die een beroep doen op de extra ondersteuningsmogelijkheden van de school, wordt gewerkt met het OPP (Ontwikkelings Perspectief Plan). Deze plannen worden per leerling individueel opgesteld. In deze plannen zit een beschrijving van het individuele ontwikkelingsperspectief. Het plan kan aangevuld worden met handelingsplannen.

8. Externe samenwerking

De school werkt samen met een groot aantal ketenpartners als het gaat om de begeleiding en ondersteuning van leerlingen. De externe partners staan weergegeven in onderstaand overzicht.

Ketenpartners	
Provinciaal	Accare, GGZ
	VNN, Verslavingszorg Noord-Nederland
	Jeugdzorg Drenthe
	Yorneo
	GGD
	Sedna
Regionaal	Samenwerkingsverband VO
	Cluster 1 (in het verleden)
	Cluster 2 (AB-dienst)
	De Atlas, cluster 4 (AB-dienst)
	OPDC
	Rebound
	BJZ Bureau Jeugdzorg
	mbo zoals Drenthecollege en AOC Terra
	SMW
	MEE
Gemeentelijk	de Toegang
	RMC
	VSV (Vroeg tijdig School Verlaters)
	Reïntegratiebedrijven
	Werkgeversorganisaties
	Gemeente Emmen
	Leerplicht
	Politie
	Wijkagent
	Schoolarts
	Sociaal cultureel werk (SKW)
	Bibliotheek
	Sedna
Wijk/buurt	Wijkagent

9. Expertise

Er is voldoende expertise om de ondersteuning, zoals die in dit plan is uitgewerkt, vorm te geven.

Wel willen we in dit kader benoemen dat de school zich nadrukkelijk positioneert op het omgaan met verschillen, doordat er de laatste jaren een ontwikkeling is doorgemaakt op het aanbieden van onderwijs op basis van meervoudige intelligentie en Performance Types, waarbij rekening gehouden wordt met de voorkeursstijlen van leerlingen.

In ons beleid kiezen we ervoor om docenten zoveel mogelijk in te zetten voor onderwijsactiviteiten. De coördinerende taken op het gebied van ondersteuning zijn ondergebracht in het takenpakket van de teamleiders en zorgcoördinator.